

MŪSU LIETUVA



NR. 36 (1621) — SEMANÁRIO — 1979 M. RUGSĖJO — SETEMBRO 13 D. — 5,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 — 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Atnaujinta grėsmė

Pastaraisiais metais Geležinė Uždanga pasidarė netokia jau sandari, kaip anksčiau — pro ją prasiskverbia ir slaptoji pogrindžio spauda, ir draudžiamos žinios, ir slapti, aliarmuojantys raštai. Bene naujausias tokio pobūdžio raštas, slaptais keliais pasiekęs laisvąjį pasaulį, yra SOS šauksmas pagalbos prieš atnaujintą rusinimo grėsmę Lietuvoje ir kitose sovietų okupuotose respublikose. Taškente įvyko speciali konferencija, kuri nustatė naujas gaires sustiprintam rusų kalbos mokymui visose respublikų mokyklose. Tai naujas Maskvos užmojis nutautinimo linkme, kuris ypač pavojingas Baltijos valstybėms, nepasižymičioms gyventojų gausumu. Jau ir iki šiol lietuviams, latviams ir estams reikėjo nemažų pastangų atsispirti rusinimo įtakoms, bet dabar tų pastangų reikės dar daugiau, nes slavų jūra ima judėti stipriau Baltijos krantų link. Tas pajudėjimas kykla po 35-rių metų rusiškos okupacijos, kai jos sąlygose užaugo nauja karta. Pastaroji, matyt, nepasidarė pakankamai rusiška, nežiūrint visų ligšiolinių pastangų. Dėlto Maskvoje sėdį rusinimo planuotojai užsimojo sustiprinti nutautinimo vyksmą, kad antroji karta ne tik išmoktų rusų kalbą kaip antrąją, bet ir įsisavintų rusiškąją kultūrą, visus telkiančią Maskvos imperijon, ir sovietinį patriotizmą.

KEISTU supuolimu ši nauja rusinimo banga ima kilti po 75-rių metų nuo lietuviškos spaudos (lotynišką raidėm) atgavimo. Kaikuriuose išėivijos gyvenvietėse ši sukaktis buvo džiugiai paminėta, nes ji reiškia lietuvių pergalę prieš rusinimo užmačias carų laikais. Toji kultūrinė kova už lietuvišką spaudą truko ištisus keturis dešimtmečius ir baigėsi lietuvių pergalė. Deja, toji pergalė nebuvo galutinė — praslinkus 75-riems metams grįžta ta pati grėsmė, bet su daug stipresnėm pajėgom. Anuomet mokyklų tinklas buvo ribotas, mokslas nebuvo privalomas, mokyklose reikėjo praleisti tikrai nežymią laiko dalį. Kas kita dabar: vaiko mokykla prasideda nuo vaikų darželio ir apima labai žymią jo gyvenimo dalį. Ir kai rusiškumas yra pompuojamas visą laiką, ir tai gana intensyviai, jaunas žmogus neišvengiamai lieka daugiau ar mažiau paveiktas rusiškosios kultūros. Be to, prisideda visi kiti įtakų kanalai: radijas, televizija, spauda, kompartija... Visa tai sudėjus į krūvą, susidaro nepaprastas spaudimas jaunam žmogui, kuris tebėra formavimosi amžiuje. Dėlto rusinimo grėsmė stipriai jaučiama Lietuvoje ir kitose okupuotose respublikose. Nebe reikalo mūsų tautiečiai pavergtoje Lietuvoje siunčia SOS (Save Our Souls) šauksmą į Vakarus, kur gyvena bent trečdalis lietuvių tautos, susirūpinęs bendra jos ateitimi.

AR IŠEIVIJA gali padėti tautai atsispirti atnaujintajai grėsmėi? Kadaisė Stalinas klausė JAV prezidentą Rooseveltą, kiek divizijų turi Vatikanas. Kadangi jis neturi nė vienos divizijos, tai, Stalino manymu, yra be-reikšmis. Galimas dalykas, kad sovietiniai rusai, Stalino mokiniai, panašiai žiūri ir į išėiviją, t.y. ją laiko bereikšme. Taip, reikia pripažinti, mūsų išėivija karinių divizijų neturi, tačiau ji turi moralinio pobūdžio divizijas. Jos balsas pakyla kritiškais tautos momentais iki galingo šauksmo ir pasiekia augščiausias tarptautines institucijas. Moder-



ROMO KALANTOS MIRTIS

Dail. Jurgis Juodis

Amerikos ir Lietuvos sutartys tebegalioja

JAV Valstybės departamento leidiny "Treaties in Force — a List of Treaties and other International Agreements of the United States in Force on January 1, 1979, Publ. 8968 — pusl. 123-124 figūruoja Lietuva, kur išvardytos visos sutartys, kurias Lietuva pasirašė su JAV. Toj skilty yra toks prierasas: "JAV nepripažino Estijos, Latvijos ir Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Valstybės departamentas laiko, kad visos sutartys tarp JAV ir šitų kraštų tebėra galioje." Pysl. 119-120.

figūruoja Latvija, o pusl. 56-57 — Estija. Tiek Estijos, tiek Latvijos sklytse yra tas pats prierasas, kaip prie Lietuvos sutarčių galiojimo reikalu.

JUSTINO MARCINKEVIČIAUS poezijos knyga "Meilės poema" išleido viena Norvegijos leidykla. Jon yra įtraukta 50 eilėraščių, "Pradžios poema" ir "Meilės poema". Šiuos kūrinius iš lietuvių kalbos į norvegų kalbą išvertė bei įvadą parašė Haraldas Bjorvondas ir Alona Dale. "Meilės poema" — pirmoji lietuvių rašytojo knyga, pasiekusi Norvegijos skaitytojus jų gimtąja kalba.

nųjų laikų išėivija, nežiūrint esamo susiskaldymo, tebėra pajėgi vieningam balsui kritiškai momentais. Reikia manyti, kad ir šios atnaujintos rusinimo bangos atveju ji neliks pasyvi — organizuos plataus masto protestus ir kels viešumon tautžudiškus rusų užmojus. O tokiems protestams nebuvo kurti nė patys didieji tironai, kaip Stalinas, Hitleris, Idi Aminas ir kiti. Jeigu ligi šiol tokio pobūdžio akcija buvo atliekama daugiausia politinių mūsų veiksmų, tai dabar vis daugiau įsijungia ir plačioji visuomenė, ypač jaunimas. Tai geras ženklas. Kai politiniai veiksniai ima silpnėti, pradeda stipriau judėti pati visuomenė, matydama, kad situacija keičiasi ir kad reikia visų talkos. Naujai atsirandą vienetai žvelgia nebe į politines viršūnes, bet į reikalo svarbumą ir tiesiai apeliuoja į tautiečių mases.

Tėviškės Žiburiai

LIETUVOS PILIEČIŲ IR BUVUSIŲ PILIEČIŲ ŽINIAI

Ryšium su 1978 gruodžio 1 Maskvoje paskelbtu "TSRS įstatymu dėl TSRS pilietybės" ir jo įsigaliojimu Sovietų Rusijoje ("Sajungoje") ir okupuotoje Lietuvoje daugelis susirūpinusių tautiečių kreipėsi žodžiu, raštu ir telefonais į Lietuvos konsulatą teiraudamies kaip tas pilies tuos Lietuvos piliečius, kurie pasitraukė į užsienį, kaip tik vengdami sovietinės okupacijos ir priverstinos sovietinės pilietybės ir dabar jau yra tapę kitų šalių piliečiais. Ypatingai jie susirūpinę dėl to, kad pagal tą okupuotai Lietuvai primestą pilietybės įstatymą ne tik Lietuvoje gimusieji kitų šalių piliečiai, bet taipgi ir užsienyje gimusieji jų vaikai laikomi Sovietų Sąjungos piliečiais.

Tuo reikalu žinotina štai kas:

1) Okupuotoje Lietuvoje gimusieji ir į laisvąjį pasaulį patekusieji yra Lietuvos piliečiai ir turi teisę gauti Lietuvos pasus, išskiriant tuos atvejus kai jie yra tapę kitų šalių piliečiais. Pastaraisiais metais šia teise yra pasinaudoję tarpė kitų ir visa eilė iš okupuotos Lietuvos pasitraukusių asmenų, kaip pavyzdžiui, Butkai, Brazinskai, Jurašai, Simo Kudirkos šeimos nariai, Tomas Venclova ir kiti. Į išduotus pasus įrašoma, kad jie netinka keliauti į Sovietų Sąjungą.

Kaip pagal kiekvienos civilizuotos šalies taip ir pagal Lietuvos įstatymus buvimas Lietuvos piliečiu yra teisė ir privilegija, bet ne prievolė. Tad ir Lietuvos paso išsiėmimas priklauso laisvam apsisprendimui.

2) Sovietų Rusijos ("Sajungos") paskelbtas pilietybės į-

statymas nėra naujenybė, bet sovietinės pilietybės priverstinas pirmetimas jos nenorintiems yra viduramžių mentaliteto pasireiškimas. Daugelio valstybių piliečių užsienyje gimę vaikai laikomi tėvų šalies piliečiais (jus sanguinis), nebent jie patys pasirinktų gimtosios šalies (jus soli) pilietybę pagal tos šalies įstatymus. Net ir JAV-bės, kurios pilietybės vyraujančiu faktorium yra gimimo vieta (jus soli) taipgi pripažįsta ir paveldėtiną pilietybę (jus sanguinis), ką aiškiai parodo ir Simo Kudirkos atvejis. Nors jis ir gimęs Lietuvoje, bet kadangi jo motina buvo JAV-bių pilietė, tai ir jis turėjo teisę į JAV-bių pilietybę, kuria ir pasinaudojo. Čia buvo tik jo privilegija, kuria jis galėjo pasinaudoti ar nepasinaudoti. JAV-bės jo nesisavino, savo pilietybės jam neprimetė.

Kitaip pilietybės reikalus supranta ir aiškina Lietuvą okupavusi Sovietų Sąjunga. Viduramžių valdovas, užkariavęs naują kraštą teigė, kad to krašto gyventojai su vaikais ir anūkais priklauso jam, t.y. jo valdomai valstybei.

Lygiai taip pat pagal viduramžių mentalitetą šių dienų Lietuvos okupantas teigia, kad visi užkariautos Lietuvos gyventojai su vaikais ir anūkais, nežiūrint kame jie bebūtų gimę, priklauso jam, t.y. Sovietų Rusijai ("Sajungai"). Sovietų Sąjungos tariamasis pilietis, tikrovėje tik pavaldinys, pasirinkimo teisės neturi. Čia ir yra visa reikalo esmė.

Pagal tarptautinius įsipareigojimus ir sutartis su Lietuva

Sovietų Sąjunga neturi teisės Lietuvos piliečių laikyti Sovietų Sąjungos piliečiais. Bet kaip ir kiekviena imperialistinė totalitarinio tipo valstybė Sovietų Sąjunga tarptautinių sutarčių nesilaiko.

Vėliausias sutarčių nesilaikymo pavyzdys yra Helsinkio Aktas. Jei Sovietų Sąjungos valdovai bent kiek dėmesio kreiptų į savo tuo aktu duotus įsipareigojimus, tai tokie Helsinkio susitarimo vykdymo stebėjimo grupių vadovai kaip Viktoras Petkus, Balys Gajauskas ir daugybė kitų šiandien nebūtų pūdomi darbo stovyklose.

3) Lietuvos teritorijoje gimusiam JAV-bių piliečiam, kurie numato keliauti į Sovietų Rusiją ir okupuotą Lietuvą, patartina laikytis bendrų Valstybės Departamento Pasų Įstaigos (Bureau of Consular Affairs) jau senokai išleistų taisyklių, kurių tarpe įsidėmėtini šie punktai:

a) Pagal JAV-bių ir TSRS konsularinę sutartį kiekvienas Sov. Sąjungoj keliaująs ar ten gyvenąs JAV-bių pilietis turi teisę susisiekti su JAV-bių ambasada Maskvoje ar gen. konsulatu Leningrade. Šios teisės jis privalo reikalauti atsidūręs sunkumuose su sovietų valdžios organais ar policija.

b) Pavieniui keliaują amerikiečiai arba amerikiečiai gimę dabar Sovietų Sąjungos kontroliuojamoj teritorijoj raginami suteikti JAV-bių ambasada Maskvoje ar gen. konsulatui Leningrade apie save šias informacijas: pilną vardą, pavardę, paso numerį, gimimo datą ir vietą, užsiėmimą, viešbutį ir kambario numerį, kuriam sustojęs, lankymosi Sov. Sąjungoje datas, adresą JAV-bėse ir adresus bei pavardes giminių, kuriuos amerikietis ruošiasi lankyti.

c) Valstybės Departamentas negali užtikrinti, kad buvęs caristinės Rusijos, Sovietų Sąjungos ar dabar jos kontroliuojamos teritorijos gyventojas nebus palaikytas Sovietų Sąjungos piliečiu ir to pasėkoje sulaikytas. Sprendimas, ar toks JAV-bių pilietis gali lankytis Sovietų Sąjungoje ir jos užvaldytuose kraštuose priklauso jam pačiam. Toks į Sov. Sąjungą atvykęs pilietis gali būti persekiojamas už antisovietinę veiklą, išstremtas arba įkalintas.

Šios dar prieš sovietinio pilietybės "įstatymo" pasirodymą išleistos taisyklės rodo, kad "įstatymas" daug naujo neįnešė, išskiriant gal tik tą, kad sovietinė pilietybė primetama ne tik jos kontroliuojamoj teritorijoj gimusiem, bet taipgi gimusiem ir už jos ribų.

Viso to, kas aukščiau išdėsty-

Neišleido Lietuvos ir Latvijos vyskupų

Birželio 18 d. Romoje prasidėjo Europos vyskupų simpoziumo darbo posėdžiai, kurie, kaip žinoma, telkiasi aplink pagrindinę temą: Jaunimas ir tikėjimas. Posėdžiuose dalyvauja daugiau negu 70 vyskupų iš įvairių Vakarų ir Rytų Europos kraštų, jų tarpe vyskupai iš Jugoslavijos, Vengrijos, Bulgarijos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos. Italijos vyskupų konferencijos generalinis sekretorius Maverna atidarymo posėdyje pasveikinęs simpoziumo dalyvius, ypatingai prisiminė ir tuos vyskupus, kurie buvo sukliudyti dalyvauti simpoziumo darbuose. Sukliudytųjų tarpe yra ir Kauno bei Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius vyskupas Liudas Povilonis, kuris simpoziume turėjo atstovauti Lietuvos katalikų Bažnyčiai. Vyskupas Povilonis, nors anksčiau buvo pranešęs savo sutikimą dalyvauti simpoziume, į Romą neatvyko. Į simpoziumą taip pat neatvyko Rygos ir Lietuvos vyskupijų apaštalinis administratorius latvis vyskupas V. Vods.

Italų komunistams primena Lietuvą

Vedamajame „Berlingerio nekanktrumas“, Romos dienraštis *Il Tempo* (1979.II.20) primena „valdžios geidžiančiai“ Italijos komunistų partijai padėti Lietuvoje: „Paskutinis ELTA-Press numeris išverčia iš Lietuvos savilaidinio žurnalo Vyriausio Teismo proceso Vilniuje aprašymą... Viktoro Petkaus nuteisimą... 75-mečio Petro Paulaičio trisdešimt metų kančios Sibiro gulaguose... už religinę veiklą. Tai ne Vietnamas, tai Europa, civilizuota krikščioniškosios Europos srėtis. Ten komunizmas pasirodo be kaukės, savo nekintančioje ir nežmoniškoje tikrovėje...“

(ELTA)



Kanados lietuvių jaunimas dalyvauja demonstracijoje Otavoje, kur reikalauja laisvės politiniams Lietuvos kaliniams. Jų plakatas rodo, kad komunistų ženklas yra lygus nacių svastikai. Nuotr. D. Skukauskaitės

ta, akivaizdoje susirūpinusiems jaunuoliam patarimas būtų toks — lankymasis Sovietų Rusijoje ir okupuotoje Lietuvoje yra surištas su rizika. Tad prieš išvykdami susitarkite su savo šeimos nariais ir artimaisiais, kad jie būtų pasiruošę Jus gelbėti, jei kartais būtumėt sulaikyti neteisėtai bandant primesti Jums sovietinę pavaldinystę ar dėl kurių kitų priežasčių.

Lietuvos Generalinis Konsulatas New Yorke

RELIGINIŲ SUSIVIENIJIMŲ NUOSTATAI PRIEŠINGI OKUPANTO KONSTITUCIJOM

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 37

Religinė bendruomenė metų metais gali būti varginama dėl registracijos ir net nežinoti, kas yra pagrindinis kaltininkas. Ji yra beteisė net vietinių valdžios pareigūnų veiksmus apskusti liaudies teismui.

1978 kovo 31 Žaliosios (Vilkaviškio raj.) tikintieji po daugelio nesėkmingų bandymų užregistruoti bendruomenę kreipėsi į Religijų reikalų tarybą Maskvoje, prašydami, kad būtų užregistruota jų religinė bendruomenė. Taryba Žaliosios religinės bendruomenės pareiškimą pasiuntė Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui Vilniuje, o pastarasis visą reikalą pavedė spręsti Vilkaviškio raj. vykdomajam komitetui, kurio atstovas J. Urbonas pareiškė, kad Žaliosios religinė bendruomenė niekada nebus užregistruota. Panašiai 1976-1977 ir Slabady (Vilkaviškio raj.) religinė bendruomenė veltui stengėsi užregistruoti savo komitetą ir pradėti veiklą; ji nuolatos susidurdavo su valdžios pareigūnų savivale.

Jeigu pagal LTSR Konstituciją "Bažnyčia Lietuvos TSR atskirta nuo valstybės", tai valstybė neturi teisės reikalauti religinės bendruomenės registracijos, o pasitenkinti pranešimu, kad tokia ir tokia bendruomenė egzistuoja. Reikalavimas religinę bendruomenę užregistruoti reiškia, kad ji yra draudžiama, ir tik registracija suteikia jai teisę gyvuoti. Šitai tiesiogiai prieštarauja Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai, skelbiančiai: "Kiekvienas žmogus turi teisę į laisvę... priklaudyti organizacijoms" (20 str.).

-o-

Nuostatai leidžia religinės bendruomenės nariais būti ne jaunesniems kaip 18 m. amžiaus (3 str.).

Katalikų Bažnyčia su tuo niekada nesutiko ir nesutiks, nes tai esminiai prieštarauja jos mokymui ir teisei (kanonams). Bažnyčia, remdamasis Kristaus mokslu, kad išganymui reikalingas krikštas, atgaila ir kiti sakramentai, reikalauja, kad kūdikiai per mėnesį laiko būtų pakrikštyti, kad vaikai maždaug nuo 7 metų eitų išpažinties ir šv.

Komunijos. Taigi Bažnyčia savo nariais laiko žmones ne nuo 18 metų amžiaus, o nuo krikšto liekos, todėl valstybė, savo konstitucija be išlygų garantuodama piliečiams "kulto atlikimo laisvę", negali savo įstatymais tas garantijas atšaukti arba siaurinti.

Nuostatai, laikydami religinės bendruomenės nariais tik nuo 18 m. amžiaus, atveria duris plačiausiai tikinčiųjų diskriminacijai. Niekas neužgarantuoja, kad, remdami nuostatų 3-juo str., valdžios pareigūnai kada nors neims drausti krikštyti kūdikius, leisti vaikus prie sakramentų, lankyti jaunimui bažnyčias ir pan. RTFSR ir kitų tarybinių respublikų pavyzdžiai rodo, kad šis tikinčios Lietuvos liaudies nuogastavimas yra pagrįstas. Pavyzdžiui, Latvijos TSR Religinių susivienijimų nuostatai net tiesioginiai draudžia jaunesniems kaip 18 m. amžiaus dalyvauti religinėse apeigose.

-o-

"Religinė bendruomenė turi teisę įsigyti bažnyčios apyvokos ir religinio kulto reikmenis, transporto priemones, nuomoti, statyti ir pirkti pastatus..." (3 str.).

Kitoje vietoje Nuostatai tvirtina,

kad "kulto atlikimui būtinas turtas, tiek perduotas pagal sutartis religinę bendruomenę sudariusių tikinčiųjų naudojimui, tiek ir įsigytas arba jiems paaukotas kulto reikalingas; priklauso valstybei..." (22 str.). Iš religinės bendruomenės, jei ji panaikinama, atimama net pinigai, smilkalai, žvakės, vynas, vaškas ir kuras (34 str. "e").

Nuostatų 10 str. sakoma, kad religinė bendruomenė nustatyta tvarka "gali gauti" specialius, vienerius maldos namus. Reiškia, tikintieji tų maldos namų gali ir negauti, jei šito panorės vietiniai ateistai ar valdžios pareigūnai. Lietuvoje savavališkai buvo uždaryta daugybė bažnyčių: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Ukmergėje, Panevėžyje ir kt. vietovėse. Religinės bendruomenės privalo turėti nevaržomą teisę įsigyti ar pasistatyti bažnyčias, jeigu jų iki šiol neturėjo. Kadangi Lietuvoje bažnyčios yra pastatytos ne ateistų, bet tikinčios liaudies, tai valstybė, leisdama jomis naudotis, nedaro tikintiesiems jokios malonės. Valstybė taip pat negali nustatyti kelių maldos namų gali turėti religinė bendruomenė. Tai būtų aiškus kišimasis į reli-

JA Valstybės

ESTIJOS KONSULATO PATALPOSE Niuorke rugpjūčio 9 d. įvyko Baltijos respublikų diplomatinė ir konsulinių atstovų posėdis, kuriame dalyvavo: Lietuvos atstovas Vašingtone dr. S. A. Bačkis, gen. Lietuvos konsulas Niuorke A. Simutis, Latvijos atstovas dr. A. Dinbergs, gen. Estijos konsulas A. Jaakson ir Estijos konsulas Niuorke A. Lindhorst. Posėdyje pasikeista nuomonėmis bei informacija, liečiančia tarptautines problemas, aptarti klausimai, susiję su atstovaujamosiomis Baltijos šalimis.

VLIKO ISTAIGA ir ELTOS informacijos centras iš Niuorke persikėlė į Vašingtoną. Naujas jų adresas nuo rugpjūčio 1 d.: ELTA Information Service, 1611 Connecticut Ave. N.W., Suite 2, Washington, D.C.

ginės bendruomenės vidaus reikalus.

Nuostatai pramato, kad religinėje bendruomenėje įvairias funkcijas gali atlikti tik "atskiri asmenys", t.y. religinei bendruomenei nepripažįstama juridinio asmens teisė. Kolūčiai, kooperatyvai, Hgoninės, net meno, sporto ir kt. draugijos gali būti juridiniai asmenimis, tik religinė bendruomenė šios teisės neturi. Taigi Lietuvos tikintieji (panašiai padėtis yra visų tikinčiųjų Tarybų Sąjungoje) prieš įstatymus nėra lygūs su ateistais, ir valstybė faktiškai juos laiko antrajais piliečiais, nors LTSR Konstitucijoje parašyta, kad "Lietuvos TSR piliečiai yra lygūs prieš įstatymą..." (32 str.).



Prie Romo Kalantos Šaulių S-gos pastangomis pastatyto paminklo Šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Stovi iš kairės komp. A. Mikulskis, teis. A. Budreckas, muz. O. Mikulskienė ir S. Jokūbaitis iš Kanados. C. Genučio nuotr.

Jau išėjusios "Petras Perkumas"
knygos įvade.



Klemensas Jūra

**TYRUOSE
ŠAUKIANČIO
BALSAS**

Vox clamantis in deserto...

Norėtusi Jeremijaus balsu šaukti, kad jis nuaidėtų visų okeanų audromis, kad įsiskverbty į kietas surambėjusias širdis, kuriose yra daug karčios tulžies ir maža tyro lietuviškumo.

Prieš daugiau 40 metų pirmoje eilėraščių knygoje guodžiausi:

*„Širdį mindo brolių batai,
Sielą – šėlstanti verpetai...”*

Nei per ilgus dešimtmečius neišmokau pykti ant žmogaus – brolio, kuris mane asmeniškai nuskausdavo. Į aplinką visada žvelgiu iš šviesios, iš idealios pusės. Pripažįstu mano klaidas, visada buvo apstu, kaip kiekvieno žmogaus, ne šventojo, gyvenime. Iš klaidų mokomės ir jomis nesididžiuojame. Klostantis dešimtmečių lapams, išmokau vis daugiau būti atlaidus kity klaidoms – vertindamas nuopelnus. Bet... visada jaučiu noro ugniakalniu išsiveržti, kada skriaudos ir vieši užpuolimai liečia ne asmenį, ne individą, bet skaudžiai pažeidžia mus, kaip lietuvius, išbarstytus plačiame pasaulyje.

Iš seno patyrimo žinau, kad nemėgiamas priekaištingas balsas, bet aš vis tebetikiu jaunystės idealais – žmogaus meile žmogui. Tebetikiu Gėriu, grožiu, kilnumu ir visais tais šviesiais dvasios polėkais, kuriuos branginau dienų pavasaryje.

Su baime ir sielvartu verčiame lietuviškai spausdintus lapus. Jie sunkūs, nes permirkę pykčio, pagiežos ir melo – brolio-lietuvio atžvilgiu. Pavydas – gaji kirvarpa – skverbiasi į lietuvišką širdį, pagrauzia viską, kas joje buvo kilnaus belikę. Taškomės panieka kitiems – nuvertindami kilniausius siekius, gražiausius užmojus, net viršžmogiškas pastangas. Visi tai žinome, matome, kiti – pripratome...

Pavartykite mūsų laikraščius, pasiklausykime prakalbų minėjimuose, susirinkimuose, sueigose...

Įpratome rietis dėl tuščio ir ugdome mūsų jaunimą – lietuvišką prieauglį – palaistomą nuodų kibirais, sudeginamą mūsų pykčio ir pagiežos laužuose. Mes užliejame gražiausią lietuvišką veiklą greit suakmenėjančia lavina. Mes uoliai ruošiamės ant lietuviybės kapo pasodinti dagį ir dilgėlę, kad būsimas praeivis bijotų net prie jo sustoti...

Kodėl mes stebimės, kad laukinės Afrikos tautos, ar net džiunglių gilumos gentys gauna laisvę ir nepriklausomybę, o mes? Senos ir garbingos kultūros tauta – nešame sunkiausios vergijos jungą...

O, kur yra ta mūsų išgarsinta senoji kultūra? Ar šita, kurią jau dešimtmečiais demonstruojame exilėje? Kartais mes plyštame juoku, klausydami talentingai (Antano Gustaičio) sueiliuotų kandžių satyrų, bet visi galvojame, kad poetas pliekia kitus, ne mane...

Būti lietuviu visuomenininku – išstatyti save viešam niekinimui. Pasibaisėtina įpratome savus nuvertinti. Savųjų tautiečių dirbamą darbą suniekinti. Pasiskaitykime, kaip viešai spaudoje ir prakalbose vertinami ir "pagerbiami" PLB (Pasaulio Lietuvių Bendruomenės) veikėjai. Kiek baisių šmeižtų, paniekos ir dvasinės mizerijos jų darbų įvertinime. Laimė, kad Amerikos PLB veikėjai kantriai neša uždėtą kryžių ir nepaiso fanatiška neapykanta apsėstų ligonių. Kai kas sako, kad tie išpuoliai – muzikiško stiliaus. Neužgaukite lietuvių muziko. Jis turi sąžinę ir lietuviškai jautrią širdį. Mūsų kultūrinę, visuomeninę ir politinę veiklą suniekina rafinuoti išponiai ir pluoštas jiems pritarančių. Jie piktinasi visu tuo, kas daugumai šventa ir svarbu. Jie stengiasi suniekinti patrijotinio lietuvių jaunimo kongresus; jie skaudžiai piktinasi, kad lietuvis misijonierius, rizikuodamas gyvybę, aukojasi Viešpaties garbei, sunkiausiai vargdamas tolimose šalyse: Kinijoje, Indijoje, Afrikoje, Pietinėje Amerikoje... Didžiausius pasišventėlius ap-

šaukdami tėvynės išdavikais. Piktinasi, kad bendram tautiniam reikalui renkamos aukos, kad platinamos mūsų knygos, nes tai esąs nebe-reikalingas darbas.

Humaniškumo ir krikščioniškos meilės kibirkštei kartu su religija užgesus jų širdyse – nemato, kad šiandieninėje Lietuvoje žūtbutinė kovą prieš pavergėją veda tik giliai krikščioniškas Lietuvos jaunimas, kurį tokiu išugdė tik pasišventėliai lietuviai dvasininkai. Gerai suprantame, kad ne ateistai ir ne patrijotiniai-krikščioniško darbo niekintojai leidžia Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką, pakeldami žiauriausius persekiojimus. Taip veikia idealistinis-patrijotinis-katalikiškas Lietuvos jaunimas. Senoji karta, visi labai gerai atsimena, kada 1940 metais visas (ar beveik visas) ateistinis Lietuvos intelektijos luomas skverbte skverbėsi bendradarbiauti su tėvynės pavergėju. Tai skaudžiai nemalonūs, bet neužginčytinas faktas...

Visose Lietuvos partizaninėse kovose dešimtėmis tūkstančių savo jaunas, pavasariu pražydusias širdis, paaukojo tik tas Lietuvos jaunimas, kurisėjo po Dievo ir Tėvynės vėliava...

Šimtais ir tūkstančiais faktų surinktume, kurie neabejotinai liudija, kad tik krikščioniškoji Lietuva dar atsispiria pavergėjo užmačioms ir tik ji prisikels gyventi, nusikračiusi komunistinio-ateistinio jungo.

Ateistinė ar pro-ateistinė lietuvių išeivija ir šiandien yra aktyvus Lietuvos okupanto kolaborantas. Mūsų kiekvieno kilnaus ir gražaus darbo destruktija – Lietuvos okupantui teikia didelio džiaugsmo. Mūsų nesutarimai, nesantaika visuomeniškame darbe, užnuodija patrijotinio lietuvių jaunimo širdis (visa tai iš daugelio esu girdėjęs III-čiojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso metu). Todėl, krikščioniškai toleruodami netikinčių ar abejingų įsitikinimus – nebūkime perdėtai kuklūs, reikalaukime pagarbos ir tolerancijos ir visiems tiems, kurie aukojasi stiprindami giliai religingą lietuvių išeiviją.

Galvojau, kad aukščiau pareikštos mintys nėra tinkamos jaunimui skirtame leidinyje, bet leidinio autoriaus esu įsakmiai prašytas pasisakyti, nes mūsų jaunimas yra pastabus ir jautrus. Jaunimas stebi mūsų nesutarimus ir turi pažinti pagrindines blogio šaknis. Esu tikras, kad jaunimas, kad ateinančioji karta, pajėgs ir sugebės išvengti senų nesutarimų, nes jų idealizmas ir lietuviškai krikščioniška meilė bus jautresnė-humaniškesnė negu senųjų...

Dėl paties leidinio noriu pastebėti, kad jis labai kuklus ir nebijo ir nori tokiu būti, kaip tas garstyčios grūdėlis...

Svarbiausia – jis yra bent pora dešimtmečių pavėluotas. Tačiau ir tas jau yra sveikintina, kad pagaliau jis pasirodo. Mes nerangesni net ir už svetimuosius saviesiems pagerbti. Lietuviškas kuklumas. Mūsų Mažąjį Didvyrį svetimieji jau daugelis metų pagerbia savo leidiniuose, maldose, šventovių vitražuose. O mes? Kodėl mes esame nerangūs ar apsileidę?

Ar tik todėl turėtume jo nepagerbti, kad jis buvo šiaudinio Lietuvos kaimo jaunuolis? O gal todėl, kad jis nebuvo didvyris, laimėjęs garsius karus, pavergęs svetimas šalis, ar išlaisvinęs tautas?

O, taip.

Jis buvo didvyris aukščiausia žodžio prasme.
Jis nugalėjo didžiausią priešą – žmogišką silpnybę.
Jis laimėjo garbingiausią karą – laimėjo Kristų.

Gėrio ir Blogio kovoje – tapo laimėtoju. Kuklus ir silpnas jaunuolis – laimėjo kovą, kuri ir dideliame pasiryžėliui – labai retai pavykstanti. Tokiu būdu, menkas ir silpnas jaunuolis – tampa *didvyriu*, tampa sektinu pavyzdžiu ideliastiniam jaunimui.

Tai nepaprasta garbė ne tik jam, bet ir šeimai ir tautai, iš kurios jis yra kilęs. Garbė lietuvių tautai – senajai Žemaitijai.

Nuoširdžiai linkėtina, kad šitas kuklus ir plonas leidinėlis, su kitais papildomais priedais, būtų džiugiai sutiktas lietuvių katalikiško-idealistine jaunimo. Linkėtina, kad šito berniuko švento gyvenimo pavyzdžiu galėtų pasekti kiti ir sau įgytų Viešpaties palaimą, o mūsų tautai – vertingą pasididžiavimą lietuviškais religiniais atgimimo didvyriais.

Gaila, kad lietuvių išeivijos jaunimas (dažnai tėvų ar aplinkos įtaigojamas), renkasi materialistinę ateitį, medžiaginį užsitikinimą. Gerai iš praeities žinome, kad seniau lietuvis buvo daugiau idealistas – nesiekė medžiaginių vertybių, kurias laiko rūdys sunaikina. Jaunuolis siekdamas dvasinių lobių, kartu eina aukos, pasišventimo, savęs išsižadėjimo spygliuotu ir sunkiu keliu. Vieni lūžo, bet dauguma tęsėjo. Jie šiandien yra mūsų tautos stiprybė ir pasididžiavimas. Jie moraliai stipriomis asmenybėmis, šviesiais skriduliais nušviečia, kartais labai apniūkčius horizontus.

MŪSU LIETUVA



EM PORTUGUÊS NR. 15 (21)

Aulas de lituano
Todos os sábados
15,00 - 16,30
Rua Inácio 621 - V. Zelina

Suplemento de
MŪSU LIETUVA NR. 36 (1621) 1979.IX.13

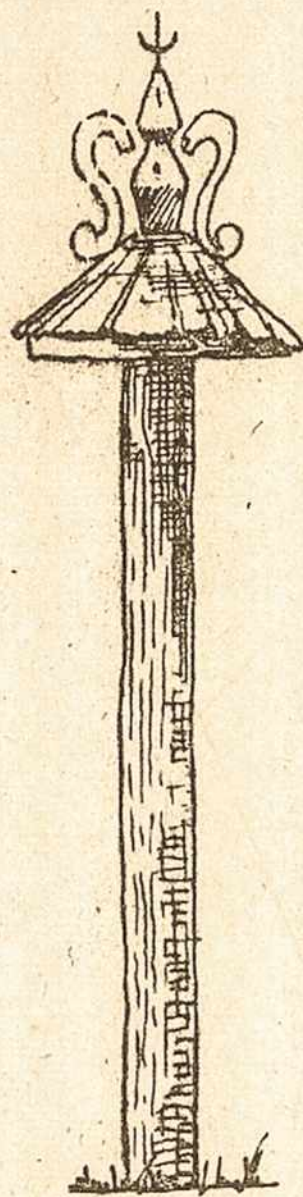
V. K. JONYNAS
Gravura em madeira para „METAI”
(As estações) de Donelaitis.



Maria Gimbutas

ANTIGO SIMBOLISMO NA ARTE FOLCLÓRICA LITUANA

Tradução de R. Steponaitytė



2. A MACHADINHA

O motivo de machadinha às vezes é encontrado nas pontas de ferro das capelinhas e cruzes (ver fig. 18). As barras de ferro parecem culminar em forma de machadinha, ou uma machadinha pode aparecer em relevo sobre a barra. Muitas vezes uma machadinha é colocada ao lado do símbolo do raio — um ziguezague. Duas machadinhas de forma rústica são encontradas como decoração das casas dos aldeões.

A machadinha simboliza o poder da divindade do céu. Na religião e na arte dos povos europeus, o simbolismo da machadinha remonta até a Idade de Pedra. Já no último período da Idade de Pedra, amuletos de âmbar em forma de machadinha eram populares na região do Báltico. O símbolo de machadinha era também conhecido na arte do antigo Egito, na cultura Minoana da Ilha de Creta

na Grécia antiga, e através de toda a Europa desde o período tardio da Idade de Pedra até os tempos modernos.

Entre as relíquias pré-históricas da Lituânia e Letônia, miniaturas de machadinha em ferro ou bronze são frequentemente encontradas isoladamente ou como itens de ornamento do colo.

Espécimes similares foram descobertos também nos países vizinhos, especialmente entre as nações teotônicas, onde as miniaturas de machadinha eram chamadas de "machadinhas de Thor". O seu papel no culto é atestado pelo fato de que as mesmas quase sempre eram de tamanho fora do natural: ou em miniatura ou de proporções gigantescas. Jerônimo de Praga, um missionário dos tempos de Vytautas (1431) observou que os lituanos rendiam homenagens não apenas ao sol, mas também a um machado de ferro de dimensões consideráveis, com a ajuda do qual, dizia-se, o sol foi libertado de sua prisão.

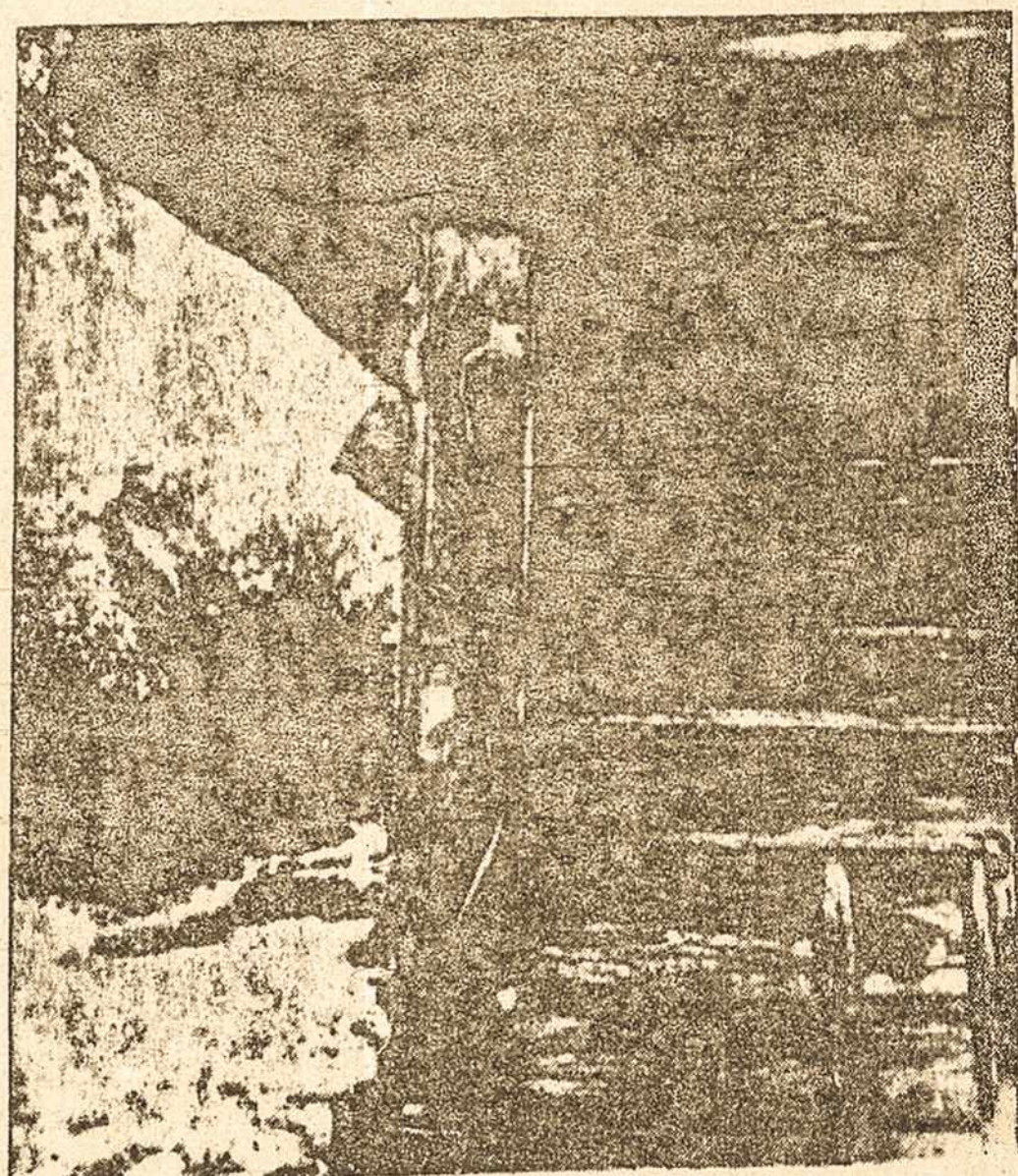
As crenças populares atestam a importância do machado. Até os tempos bem recentes, como o século XIX, os lituanos ainda costumavam enterrar os seus mortos tendo ao lado uma machadinha, para se proteger contra os poderes demoníacos, e era uma crença generalizada de que a machadinha era a melhor arma defensiva contra o demônio. Como um símbolo de estímulo vital, um machado era deitado sob a cama da mulher em parto, na soleira que os noivos deveriam cruzar, ou ao pé da entrada para o estábulo para as vacas não se tornarem estéreis ou secar o leite. Para proteger as safras do granizo, o machado era enterrado com a lâmina para cima, ou atirado contra o céu. Durante as sementeiras, eram atirados sobre o campo.

O folclore atribui o machado à divindade do céu dos lituanos — o Perkūnas, assim como ao Perun dos eslavos, ao Thor dos povos germânicos, ao Júpiter dos romanos, ao Indra dos hindús, ao Teshub dos hititas.

3. RÉPTEIS

As representações do mundo animal atestam vividamente o caráter de simbolismo pré-cristão. Muitos exemplos ostentam répteis ou cobras agaradas às laterais de capelinhas ou em suas coberturas, ou nas laterais da cruz

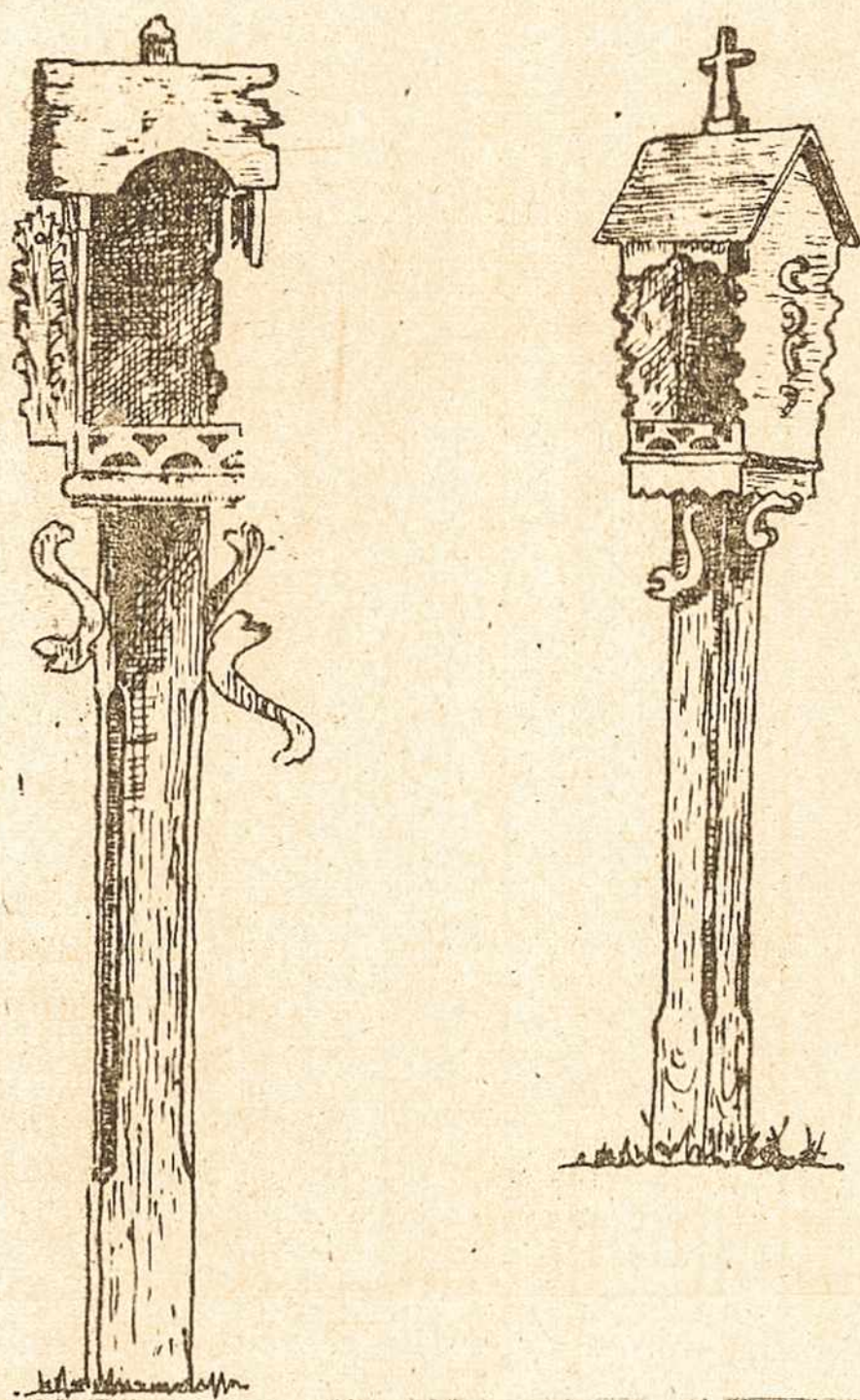
Em inúmeros monumentos de um período mais recente, as formas artísticas são remanescentes da adoração de répteis: muitas vezes espirais em duas faces laterais ou mesmo nas quatro refletem características reptis de um período mais antigo. Encontram-se cobras entalhadas nas rocas, nas cantoneiras das casas dos aldeões (fig. 47), ou pintadas sobre os ovos de Páscoa



Cobras decorando a coluna do canto de uma casa de aldeia do nordeste lituano.

No Oeste lituano, ao longo da fronteira com a Prússia oriental, e na Lituânia prussiana dos meados do séc. XIX, foram encontrados monumentos aos mortos muito interessantes e de grande valor. Não são cruzes, nem oratórios, mas monumentos que lembram a forma de sapo, répteis ou lagartos de tipo dificilmente reconhecível

Alguns deles encontram-se combinados com motivos de plantas e flores. Por exemplo, o lírio, a tulipa, ou uma cruz pequena no lugar da cabeça no animal. Outros desvios de uma representação puramente naturalista são também observáveis, p. ex. membros lembrando perna de sapo na parte inferior de um tipo reptilico em forma de lagarto. O centro da táboa é frequentemente liso para as inscrições, e pássaros adornam as laterais ou a ponta.



Oratórios lituanos ornamentados de cobras esculpidas dos lados.

Monumentos aos mortos em forma de répteis são contados entre os tesouros arcaicos mais raros da Europa. Só na Alemanha e Polónia (na região de Danzig) os motivos de sapo sobreviveram.

Os lituanos de antiguidade davam uma atenção toda especial ao žaltys (cobra-de-água), sapo e outros répteis e lagartos. Figuras destes animais ainda encontrados na arte folclórica lituana recordam a veneração deles na antiguidade. Apesar de répteis e lagartos terem praticamente desaparecido dos costumes e crenças do povo lituano dos tempos mo-

dermos, temos provas abundantes da proeminência de que gozavam no passado. A começar pelos registros históricos do séc. XIV, cobras e sapos são frequentemente mencionados. Os cronistas estrangeiros ficavam impressionados com a veneração fora do comum prestada pelos lituanos a vários répteis. Eles eram conservados dentro dos lares, debaixo da cama ou num canto, e alimentados com leite. Um missionário jesuíta relatou em 1604:

“O povo alcançou um estágio de loucura tal, que crêem que existe divindade nos répteis. Consequentemente tomam todo cuidado para que ninguém maltrate os répteis conservados dentro de casa. Supersticiosamente acreditam que uma desgraça se abateria sobre eles se alguém maltratasse a estes répteis. Acontece às vezes de encontrar um réptil sugando leite na vaca. Alguns de nós (monges) em ocasiões tentamos arrancá-los, porém invariavelmente aparecia um camponês a implorar, tentando em vão dissuadir... E vendo que de nada adiantavam os pedidos, o homem agarraria o réptil com as mãos e desataria a correr para escondê-lo”.

Até o fim do século XIV, escritos científicos e outros continuaram a acumular informações sobre o significado fora do comum que se atribuía à cobra-de-água e outros répteis.

Nas crenças populares e folclore, o “žaltys” é associado à vida sexual. (Podemos mencionar, por exemplo, a lenda muito conhecida da “Rainha dos Žalčiai”). Encontrar um “žaltys” significava nascimento ou bodas. Em geral, era de bom agouro encontrar um réptil, assim como era uma bênção possuir em seu lar um “žaltys”, onde ele tinha um lugar privilegiado: sob a cama do casal ou lugar de honra na cabeceira da mesa. A žaltys, dizia-se, traz fortunas e felicidade. E elemento de fertilidade é essencial à noção de prosperidade, e o “žaltys” supunha-se assegurava a fertilidade do solo e o aumento da família. A *aitvaras*, o ente imaginário que traz o bem-estar, é muitas vezes representado com a cabeça de žaltys, e com uma longa cauda, que emite luz ao cruzar os ares. Até os dias de hoje na Lituânia, as cumeiras das casas de aldeia trazem esculpidas as cabeças do ofidio para assegurar o bem-estar da família. Esta criatura mística (o *Aitvaras*), que traz presentes á conhecida no folclore lituano como (“o enviado dos Deuses”). Os lituanos de antiguidade jamais ofenderiam žaltys. Se ao cortar pasto, notassem uma cobra-de-água deitada na grama, deixariam de cortar aquele pedaço. Žaltys é amado do sol (*Saulė* — feminino em lituano), dizem os lituanos. Ele muitas vezes é visto, deitado na grama ou enrolado no tronco de uma árvore, a se aquecer ao sol. Naturalmente era considerado crime matá-lo, e o provérbio diz: “Não deixe žaltys morto no campo; enterre-o. À vista do žaltys morto faria chorar a *Saulė*”.

(continua)

MŪSŲ ŽINIOS

P A D E K A

Pirmoje eilėje esu dėkingas begaliniai Gerajam Dievuliui už suteiktą man brangiausią dovaną — sveikatą ir dvasinę stiprybę, mano 80 metų sukaktuvėse.

Nesitikėjau tokios artimo meilės šilumos susilaukti mano gimtadienio proga.

Labai dėkoju Brazilijos Lietuvių Bendruomenės, Tarybos ir Valdybos Pirmininkams, ponams Dr. A. Sliesoraičiui ir J. Tatarūnui ir visai Br. L. Bendruomenės Valdybai, įteikusiems man įspūdingą dovaną, kaip padėkos ženklą už mano 50 metų darbo kolonijoje ir pavergtos Tėvynės labui.

Taip pat klebonui kun. Pr. Gavėnui ir visiems kunigams Saleziečiams už nepaprastai reikšmingą dovaną kaip autoriteto simbolį.

Be galo esu dėkingas visam gausiam būriui mano mylimiausių draugų, kurių išvardinimui reiktų keletą lapų, už įvairias dovanėles, įteiktas man su didžiausia meile ir nuoširdumu, kartu su tokiais pat nuoširdumo sveikinimais ir linkėjimais.

Taip pat ir visiems sveikinusiems mane per spaudą, laiškais, telefonu ir kitokiais būdais. Tas viskas suteikė man didžią fizinę ir dvasinę stiprybę, paskatinant mane dirbti ir toliau mūsų pavergtos Tėvynės išsilaisvinimui.

P. St. Vancevičiui begaliniai dėkoju už aprašymą mano trumpos biografijos ir kitas korespondencijas lietuviškoje spaudoje, o panelei Rymantei Steponaitytei, už gražų reportažą brazilų spaudoje "Jornal dos Imigrantes".

Dėkoju kun. klebonui J. Šeškevičiui, suteikusiam galimybę aukoti šv. Mišias š.m. rugsėjo mėn. 2 d. V. Zelinos bažnyčioje ir kun. Feliksui Jakubauskui tas mišias aukavusiam.

Dėkoju choro vedėjui p. V. Tatarūnui, muzikui F. Girdauskui ir visiems choristams už tas taip skambias ir malonias bažnytines giesmes laike šv. mišių.

Begaliniai esu dėkingas ir mano mielajai gyvenimo draugei Marijai, kuri dar ne visai pasitaisiusi nuo sunkių operacijų, maloniai priėmė visus mielus svečius, atvykusius manęs pasveikinti į mūsų namus.

Taip pat dėkoju ir mano podukrai Mildai Fahmy, atvykusiai iš Egipto sergančios motinos aplankyti, užtraukusiai savo išvažiavimą, specialiai laukdama mano 80 metų sukaktuvių.

Dar kartą visiems nuoširdžiausias AČIŪ.

Kapit. J. Čiuvinškas

LITUANIKA: Trys atidengimai

Praeitą sekmadienį Litanijoje buvo švenčiama Marijos Gimimo ir Tautos šventė. Nežiūrint šalto ryto ir žvarbaus vėjo, pribuvo gal koks 70 asmenų. Mišias laikė puikiai įrengtoji svečių salė kun. St. Šileika, sujungdamas pamokslą Šiluvos Marijos Gimimo ir tautinius motyvus. Parepetuota ir sugiedota Fausto Strolis "Jaunimo Mišios", kuriom pritarė akordeonu Robertas Saldys. Po Mišių buvo bufetiniai pietūs ir vėliau "Volungės" ir Choristų giraičių bei ateitininkų Ramovės atidengimas. Lentas dailiai išpailė p. Ona Dirsytė Korolovienė. Kun. J. Šeškevičius įprasmino kiekvieną dedikaciją. Užsilikę nuo stovyklavimo "Volungės" choristai prie savo giraitės padainavo, o Aleksandras Valavičius įdomiai papasakojo savo įspūdžius iš Punksko.

Choristų giraitė, pati gražiausia, skiriama Bendruomenės, Aušros ir Vyčio chorų garbei. Prie jos atidengimo visi bendrai, p. Vl. Jurgučio vadovaujami, sudainavo "Atskrend sakalėlis per žalią girėlę".

Ateitininkų Ramovė, tarp akmenų, stambiu stalu ir medžio kamieno sėdynėm, sudaro įdomų kampelį ypač jaunimui. Ją apibūdino R. Saldys.

Sekė Tautos šventės minėjimas svečių salėje. Prabilo BL Bendruomenės pirmininkas, p. Jonas Tatarūnas, jaunimas padėklavo ir padainavo p. M. Vinkšnaitienės paruoštą kupletą ir programa užsibaigė pavakarais.

Įdomu, kad Litanijoje jau gyvenami du lietuviško kaimo namai: pp. Vinkšnaičių ir Pereirų, kai tuo tarpu statomi dar kiti du.

Dalyvis

Svarbu jaunimui

B.L.J. S-gos valdyba skelbia, kad rugsėjo 23 d. nuo 10 iki 13 val. Jaunimo Namuose (Ramovė) įvyks naujos B.L.J.S. valdybos RINKIMAI. Interesuotieji galės pristatyti savo sąrašą dabartiniam BLJS-gos pirmininkui, Arnaldui Zizui, telefonu 272-0770 iki rugsėjo 20 dienos.

Kiekvienas sąrašas turi susidėti iš 5 asmenų pagal sekančias pareigas: pirmininkas, politinių reikalų tvarkytojas, kultūrinių reikalų tvarkytojas, išdininkas ir sekretorius.

NAUJOS RŪŠIES SUBUVIMAS IR POKALBIS

Šio mėn. 6 dieną 20 val. šv. Kazimiero parapijos patalpose įvyko jau nuo seniau planuotas įvairių organizacijų ir bairių atstovų susitikimas.

Be jau kelionėn besiruošiančio klebono kun. Pr. Gavėno, subuvime dalyvavo ir kiti parapijos kunigai.

Susirinkimo jaunutė sekretorė. Maristela Žūtaitė, užrašė kitų jaunučių ir pagyvenusių parapiečių virš 20 vardų.

Pokalbio pradžioje kun. P. Urbaitis padėjo visiems susirinkusiems, ypač gi aktyviai dalyvavusiems praėjusių Šilinių dienoje. Be to pareiškė, kad šis pirmasis susibūrimas norėtų būti "Saleziečių Sąjungos" veiklos užmuomazga.

Kaip žinoma, Don Bosco įsteigė Saleziečius ir Seseles Saleziėtes kaip ir trečiąją šeimos auką — SALEZIEČIŲ BENDRADARBIUS.

Bendradarbių tikslas — būti sąmoningais katalikais, gerais krašto piliečiais, veikliais Saleziečių iniciatyvų talkininkais, ypač jaunimo auklėjime ir katekizacijoje.

Buvo pastebėta, kad ir "atsparieji katalikai lietuviai", šio krašto "mais ou menos" paviršutinės šiaudinės religijos praktikos pasekoje, nei mokyklose, nei šeimoje daug dėmesio nekreipia į savo atžalyno dvasinį iškilėnį išsiauklėjimą.

Inž. Alf. D. Petraitis ir jo lituanistinio augštesnio kurso mokiniai teisingai pastebėjo, kad tarp mokslo ir darbo įvairių pareigų, jaunimui trūksta laiko ir ryžto susikaupimui, apsiskaitymui bei pasigiliniui religinėje kultūroje.

Dalyviai nutarė — ypač jaunesnieji — daugiau susirūpinti savo pačių ir kitų šeimų tikresne dvasine-religine praktika.

Buvo nutarta, kad kiekvieno mėnesio pirmąjį penktadienį šv. Kazimiero klebonijos patalpose 20,30 val. būtų pravedamas tam tikrų (iš anksto numatytų) religinių temų gvildenimas, su atsakymais į iškilus klausimus.

Sekantis — spalio (outubro) 5 dieną — susitikimas nagrinės klausimą: AR IŠPAŽINTIS DAR GALIOJA?

Pranešimas apie susitelkimo vakarus bus pakartotinai skelbiamas spaudoje. Svarbu, tačiau, kad ir asmeniniais kontaktais bei kitais būdais būtų to bendro svarbaus dvasinio pakilimo reikalas išneštas ypač šeimose su mokyklinio amžiaus prieaugliu. (KPU)

MIŠIOS ŠEIMOSE

Negalintiems bažnyčion nueiti, arba ten, kur nėra mėnesinių lietuviškų pamaldų, vis labiau praktikuojamos MIŠIOS ŠEIMOSE.

Dabar, besitartinančių Kalėdų dvasioje ir kunigams bekalėdojant, tikrai gera proga — ypač ligoniams ir seneliams — pašventinti savo namus šv. Mišių auka.

A. B.L.J.S. comunica que será realizada, no próximo dia 23 de setembro, das 10:00 às 13:00 hs., na casa da juventude (Ramové) a Eleição da nova diretoria da B.L.J.S.

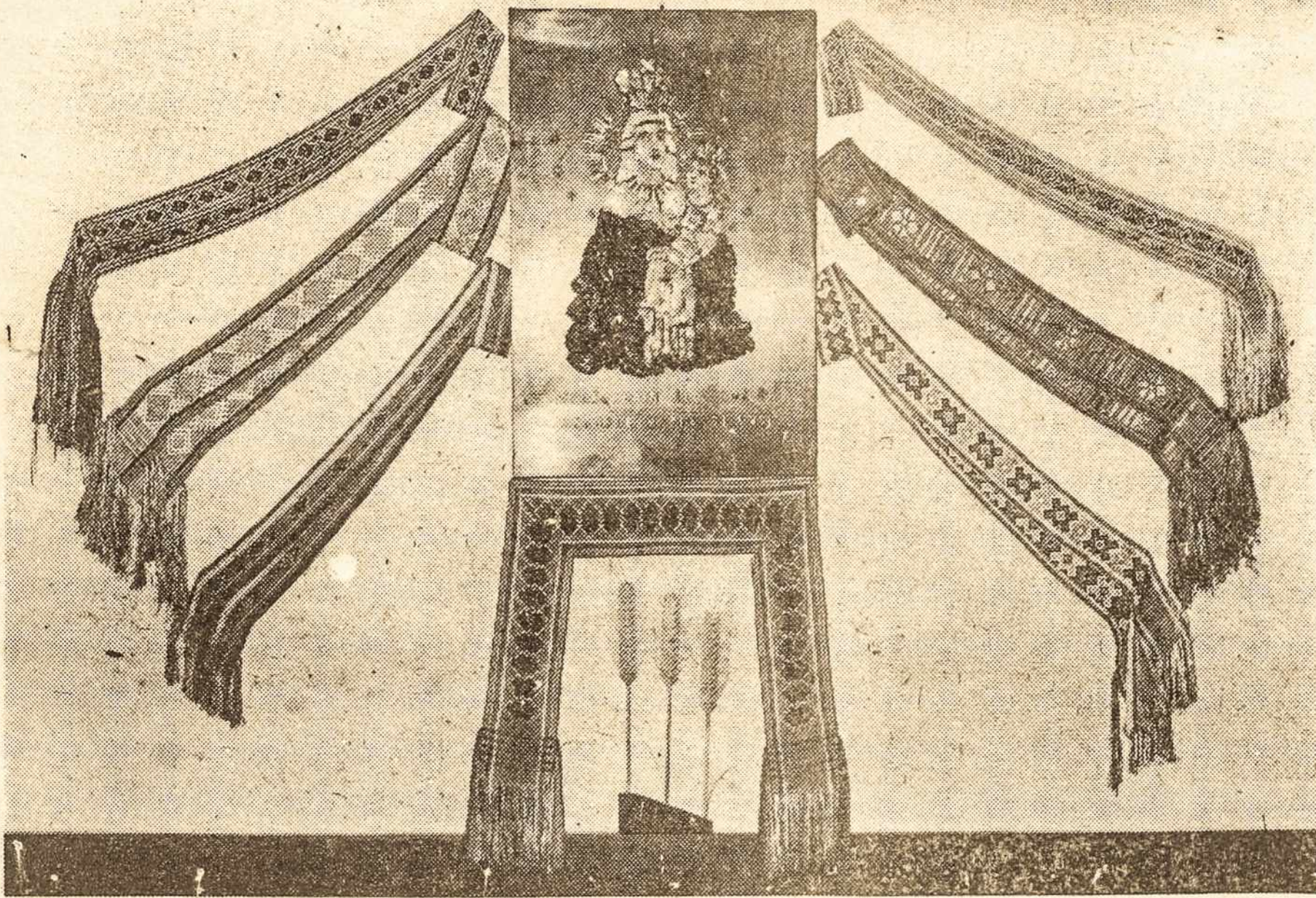
As pessoas interessadas em apresentar a sua chapa poderão entrar em contato com o atual presidente da BLJS, Arnaldo Zizas, pelo telefone 272-0770, até o dia 20 de setembro.

Cada chapa deverá ser constituída por 5 pessoas distribuídas nas seguintes funções: presidente, coordenador dos assuntos políticos, coordenador dos assuntos culturais, tesoureiro e secretário.

B.L.J.S. Valdyba

Tos prasmingos iniciatyvos programoje, ateinantį penktadienį (IX.14), 19,30 val. bus laikomos Mišios invalidės Paulinos Sukaravičienės šeimoje, Bom Retiro bairre.

Pamaldas ruošia vietos "Labdaros Būrelis". Mišias laikys "rajonas atsakingasis" — kun. Petras Urbaitis.



Toronto tautybių savaitės metu "Vilniaus" paviljone buvo įrengta paroda, kurioje išstatytas ir Šiluvos Marijos paveikslas, papuoštas lietuviškomis juostomis
Nuotr. St. Dabkaus

ŠILINĖS ATLAIDAI ir TAUTOS DIENA MOKOJ

Beveik neperstoiantis lietus kiaurą dieną žymėjo šiemet Šilinės atlaidus. Bet tai ir buvo lyg koks mūsų tikėjimo bandymas. Reikia pastebėti, kad mūsų tautiečiai šiuos "egzaminus" puikiai išlaikė: nežiūrint nepalankios atmosferos, pamaldoms salė prigužėjo maldininkų, norinčių su malda jungti ir nemažą pasiaukojimą.

Mišias už Lietuvą laikė klebonas kun. Pr. Gavėnas su kun. St. Šileika ir kun. P. Urbaičiu. Negalint daryti procesijos lauke, pačioj salėj vaikai ir būrys moterų, visiems giedant "Sveika Marija, o Motin Dievo", nešė po gėlę prie papuoštos Marijos statulos. Jungtinis AUŠROS ir LKB-nės choras išpildė "Kristaus Rūpintojėlio Mišias", komunijai ir pabaigai pridėdamas "Veni, Jesu" ir Šiluvos Marijos himną. Aukojimui įsiterpė "Rūtelės" jaunųjų choras su "Lydek mūs žingsnius" ir po komunijos "Būk su mumis".

Klebonas priminė, kad Lietuva yra nuo senų amžių "Marijos žemė". O kad Marija ją myli, liudija ne tik Jos apsireiškimas jau tolimais 1608 metais, o ir Jos net du pasirodymai šiam šimtmetį, ir tai mūsų dienomis — Girkalnyje 1943 m. vasario 8 d. ir Skiemonyse 1962 m. liepos 13 ir 14 dienomis.

Ir šiais žaures persekiojimo laikais mūsų tautiečiai jaučiasi palaiminti, tiek tremtyje, kiek ir tėvynėje, kokios tai nežemiškos jėgos. O mus stebina jų nepaprasta ištvėrmė ir ryžtas — ir net toks dvasinis sąjūdis, ypač jaunimo tarpe, kaip kad "Eucharistijos bičiuliai", kurie siekia "sueucharistinti gyvenimą". Pamokslininkas todėl visus skatino sekti tikrai didvyrišku Tėvynėj likusių sesių-brolių pavyzdžiu: stengtis atsinaujinti religinėj dvasioj, dažniau priimti komuniją, kalbėti rožančių, vieni kitus palaikyti. Ir šiuos savo nusistatymus išreikšti laiškuose į Lietuvą. Jaunimo atstovai pasižadėjo parašyti laišką Lietuvos jaunimui, o parapija ir BLB-nės valdyba Popiežiui, prašant paskelbti LIETUVOS DIENĄ.

Prieš duodamas ypatingą Marijos Krikščionių Pagalbos palaiminimą, klebonas meldė ypatingos Aukščiausiojo palaimos jungtiniam chorui, uoliesiems šv. Juozapo broliukams, Mookos ir Zelinės maldos apmo moterrims, jaunimui ir kitoms organizacijoms, šventės kūmams, pasišventusiom šeiminkėm ir visiems dalyviams.

Sekė minėjimas ir trumpa programa. Studentas Robertas Saldys tarė trumpą žodį apie Vytauto Didžiojo krikščionišką asmenybę: Vytautas buvo ne tik sumanus politikas, o ir uolus katalikas, ypač pasireikšdamas konkrečia pagarba Švč. Mergelei Marijai.

Meninėj programoj pasirodė p. Eugenijos Bacevičienės paruošti patys "didieji" artistai-artistės, kurie pagrojo ir sudainavo keturias vaikų daineles, o Klarisė Bacevičiūtė padainavo "solo", pasilydėdama gitara "Pas močiute aucau". "Rūtelės" mergaičių oktetas išpildė

V. Gytis

DAINUOK

*Dainuok, kol kanklės nesudužo,
Kol stygos beverkia liūdnai —
Aplink nors žiaurios audros ūžia,
Bet dainą myliu aš nūnai . . .*

*Dainuok . . . per langą aušra žvilga
Greitai saulutė jau tekės . . .
Bet ko tau ašaros bezvilga,
Gailios tyros šventos nakties? . . .*

*Dainuok, nes greitai aušta rytas,
Kurs perskirs mus gal amžinai:
Man skirtas platus pasaulis kitas,
Tau lemta čia palikt vienai.*

*Dainuok . . . bet tu jau nebegirdi,
Nutilo kanklės amžinai . . .
Nors skausmas veria tavo širdį,
Pravirkdink stygas tu nūnai.*

*Dainuok . . . sode lakštute gieda
Kūrėjui siųsdama maldas . . .
Tenai, raudonas rožės žiedas
Sapnais beskraidu po dausas.*

*Dainuok, pasaulis toks malonus,
Gamtužė šypsosi sapnuos . . .
Vėjelis švelniuosis dainos tonus
Erdvėj beribėj bemyluos . . .*

melodias de lituânia

IR KITOS

LIETUVIŠKOS MUZIKOS KASETĖS

PARDUODAMOS

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

dė tris dainas ir, įsiterpus Robertui Saldžiui, "dialogą" apie Joną ir molio uzboną.

Publika jauniesiems artistams nepagailėjo katučių.

Sekė vaisės ir visuomet malonus pasižmonėjimas.

Kai kas net stengėsi pabrėžti, kad Šilinės šventė buvo puiki, puiki. Sprendžiant iš veidų, visi liko patenkinti.

Krso.

ŠYPSENOS

Nuomininkas

— Labai gailiuosi, — kalba nuomininkas namo šeimininkui, — bet šį mėnesį negalėsiu sumokėti už butą.

— Kas per velniava?! — šaukia šeimininkas. — Jūs man tą patį sakėte ir praėjusį mėnesį, ir prieš tris mėnesius . . .

— O argi aš neišlaikiau savo žodžio?

Jūrininkas

Pasigėrė patyręs jūrininkas ir eidamas įvirto į patvinsų užgatvio griovį. Tai pastebėjęs policininkas bandė jį ištraukti, bet jūrininkas spyresis, sakydamas:

— Pirmiausia gelbėkite moteris ir vaikus! Aš galiu palaukti . . .

Bernard Shaw ir draugas

Bernard Shaw (1856 - 1950) kartą sutiko savo draugą, didelį žemės plotų savininką, kuris turėjo nepaprastą ambiciją būti literatu.

— Atrodai kažkodėl nusiminęs? — pastebėjo Shaw.

— Tam yra rimta priežastis. Įsivaizduok, mano trejų metų sūnelis įėjo į kabinetą, pagriebė nuo stalo mano veikalo rankraštį ir įmetė į ugnį . . .

— Negalimas daiktas! — suriko Shaw. — Trejų metų ir jau moka skaityti?

Šurado pavyzdį

Egzaminų metu fizikos mokytojas klausia mokinį:

— Kokios yra šilumos ypatybės?

— Šiluma prailgina ir išplečia kiekvieną kūną. Ji veikia priešingai šalčiui, kuris viską siaurina ir mažina.

— Gerai. Duokite man bent vieną pavyzdį.

— Karštame metų laikotarpyje dienos yra ilgos, o žiemą trumpos . . . Parinko Pr. Alš.

MŪSŲ ŽINIOS

KVIETIMAS

Spalio (outubro) 14 d. sukanka 50 metų nuo Nossa Senhora Aparecida paskelbimo ypatinga Brazilijos Globėja. Tą dieną, 8,30 val. ryto, kun. M. VALIUKEVIČIUS Aparecidos šventovėj laikys jubiliejines Mišias kartu su Šv. Tėvo Nuncijum, Dom Carmine Rocco dalyvaujant gausiom miniom maldininkų. Lietuviai taip pat kviečiami dalyvauti.

KELETAS MINČIŲ "MŪSŲ LIETUVOS" REIKALAIS BESIRŪPINANT

Vienintelio mūsų lietuviško savaitraščio reikalas paskutiniu laiku tikrai pradėta labai rimtai ir sėkmingai rūpintis. Šio didelio ir vertingo mūsų kolonijai darbo pionieriais šiuo metu reikia laikyti lietuvius kunigus saleziečius. Nenorėdamas niekam paneigti nuopelnų lietuviybei, Tėvynės Lietuvos ar mūsų kolonijos labui, šį kartą vis tik, išskirtinai, noriu ypatingai pabrėžti darbus ir žygius mūsų kunigų saleziečių. Tai tikrai ne tik krikščioniškos ir katalikiškos religijos vienuoliai-misijonieriai idealistai, bet taip ir lietuviybės misijonieriai, kurie nuoširdžiai dirba ne savo asmeniškai naudai ar garbei, bet lietuviškumo ir lietuvių kolonijos labui.

To jų darbo vaisiai kaskart daugiau ryškėja ir plečiasi. Todėl ne nuostabu, kad jie randa ir gauna pritarimą visų geros valios lietuvių išeivių. Čia šiuo momentu negalima tylomis praeiti nepaminėjus viešai vieno iš sunkiausio ir, gal būt, pagrindinio jų lietuviško darbo — "Mūsų Lietuvos" leidimo ir to savaitraščio išlaikymo. Koks tas darbas sunkus ir kiek jis lėšų reikalauja, tą gal tik nedaugelis mūsų tautiečių žino. Bet mūsų kunigai saleziečiai ne tik nenuleidžia rankų, bet visais galimais būdais stengiasi laikraštį gerinti. Štai keletas pavyzdžių. Pagerinti laikraščio išvaizdai, gerų tautiečių padedami, jie jau baigia surinkti lėšas, kurios bus naudojamos spausdinimui ant gero balto popieriaus. Nuolat gendant senajai spausdinimo mašinai, jie pasiryžo ir jau nupirko trumpalaikiam išsimokėjimui NAUJĄ SPAUSDINAMĄ MAŠINĄ, kuri kainuoja vieną milijoną kruzėjų.

Šiandien vieno numerio "Mūsų Lietuvos" išleidimas kainuoja ant gero popieriaus nemažiau kaip 5.000,00 kruzėjų. Tiesa, kiekvieno numerio išleidimui jie surado ar suranda "garbės leidėją", bet man atrodo, kad dauguma tų "garbės leidėjų" tikrai nežino, kad jie padengia tik 20% vieno numerio išleidimo išlaidų. Nežiūrint į tai, kad nei vienas iš kunigų saleziečių, nei redaktoriai, nei administratoriaus nei laikraščio bendradarbiai jokio atlyginimo negauna, o vis tik surinkimas, spausdinimas ir jo medžiaga, popierius, pašto tarifas be kitos būtinos išlaidos reikalauja 20 rūkstančių kruzėjų į mėnesį, arba apie ketvirtą milijono kruzėjų į metus. Ir tie pinigai "nekrenta iš dangaus" kaip kas galvoja. Juos reikia kruopščiai, rūpestingai, su dideliu pasiaukojimu surinkti iš mūsų tautiečių prenumertų, "garbės leidėjų", aukų ar parengimų būdu.

Nupirkus naują spausdinamą mašiną, naudojant gerą popierių, be abejonės "Mūsų Lietuva" bus žymiai pagerinta. Bet dabar gula ant mūsų lietuvių kolonijos pečių didelė ir sunki našta — tos mašinos išmokėjimas. Ir ją pakelti galime tik visi dirbdami bendromis jėgomis su lietuviybei pasišventusiais kunigais saleziečiais, kurių žinioje ir globoje šiandien randasi mūsų kolonijos lietuviška spauda.

ALUGA - SE CASA

sita na Vila Zelina — Rua Monteiro Soares Filho, contendo dois dormitórios, sala, copa, cozinha e ampla lavanderia e terreno. Tratar pelo tel. 62-3552 c/Da. Anna ou com o Sr. Carlos, tel. 543-2251.

PAIEŠKOMA

Lionginas Abramavičius, iš Lietuvos teiraujasi apie B A L I A B R A M A V I Č I U, gimusį 1897 m. ir atvykusį Brazilijon 1939 metais. Informacijas prašoma duoti ML-vai arba p. Aldonai telefonu 445-1681, Diadema.

• Gimimas svetur ir Lietuvos ne-grįžimas dar nereiškia nebuvimo lietuvišiais. Esmingiau yra ne tai, kur gimta, o iš ko gimta ir dėlto — kuó gimta. J. GIRNIUS

Šio ML numerio

GARBĖS LEIDĖJAS KUN. MEČISLOVAS VALIUKEVIČIUS

savo kunigystės sidabrinio jubiliejaus proga. Jam gili padėka ir geriausi linkėjimai.

ML redakcija ir administracija

SVARBUS PASITARIMAS

Rugsėjo 8 d. šv. Kazimiero p-jos klebonijoje įvyko svarbus pasitarimas, sušauktas iš Rio atvykusio kun. M. Valiukevičiaus iniciatyva. Pasitarimo tikslas — ieškoti priemonių pagyvinti religiniai tautinį lietuvių identitetą Brazilijoje ir, bendrai, Pietų Amerikoje. Šiuo tikslu buvo surengtas ir atitinkamas protokolas.



J. BUTRIMAVIČIUS ADVOCACIA

CIVIL — Inventário, Despejo, etc.

COMERCIAL — Falência, Concordata
Execução, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA — Imposto de Renda, ICM, IPI

KALBAMA LIETUVIŠKAI

ESCRITÓRIOS:

Rua Barão de Iguape, 212 - 4º and. s/45 — Liberdade
— Fone: 279-5937

Horário: Das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 — Vila Zelina

Horário: Das 19:00 às 21:00

DR. ALEKSAS KALINAUSKAS DR. PAULO KALINAUSKAS ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divórcio, Processo Crime, Processo Trabalhista, etc.

Rua XV de Novembro, 244 - 4º and. conj. 9
Tel. 37-8958

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda chovas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças. Mini-sombrinhas, tipo italiano e alemão.

Vicente Vitor Bânys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.617

C.R.C. 80.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274.0677 - (Res. 274.1886)
São Paulo

MALONIAI KVIEČIAME VISUS!

≡ «Mūsų Lietuvos» ≡

SPAUDOS VAKARĄ

PROGRAMA: Vaisės-bufetas, staliukai
akordeonas (Eduardas Tamoševičius)
lietuviška muzika, šokiai, sekstetas ir dainos
1965 m. III PL. Kongreso filmas
deklamacija, varžytinės ir jauki lietuviška nuotaika

ŠEŠTADIENI, RUGSĖJO 15 D., 20 VAL., šv. Kazimiero parapijos salėje.
Pakvietimai parduodami abiejose klebonijose ir per platintojus.

Pavardės visų tų, kurie įsigijo
GARBĖS BILIETĄ ML FESTI-
VALIUI, ir tų, kurie dirbo ar ki-
taip prisidėjo bei prisidės, bus pa-
skelbtos "MŪSŲ LIETUVOJ" su
didele padėka ir įvertinimu.

Administracija

MIŠIOS

Rugsėjo (setembro) 23 d., 11 val. V. Zelinos bažnyčioje
bus metinės Šv. Mišios už brolio-nario VITO TAMO-
ŠAUSKO vėlę.

Kviečiame gimines, pažįstamus ir mielus tautiečius dalyvauti.

Šv. Juozapo Vyrų Brolija

**Aliança Lituâna Brasileira
de Beneficiência e Assistencia Social**

Promoverá**B A I L E****DA****PRIMAVERA**

NO DIA 22 DE SETEMBRO
ÀS 20 HORAS

Programa variado, com participação de An-
sambles NEMUNAS e CONJUNTO CORAL VOLUNGE.

Rua Lituania, 67 - Moóca

ŠVENTKELIONĖ

į Bom Jesus de PIRAPORA rugsėjo (setembro) 30 dieną. Ruo-
šia šv. Juozapo Vyrų Brolija. Bilietas: Cr. 150. Galima užsirašy-
ti pas rengėjus ir abiejose klebonijose.

SEMANARIO NOSSA LITUANIA

**MŪSŲ
LIETUVA**

Endereço: Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.
Impressão: Rua Justindiba, 28
Pq. da Moóca
03124 São Paulo, SP.

Diretor responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial

Administrador: STANISLAO ŠILEIKA

Metinė Prenumerata: 210 kr. - GARBĖS PRENUMERATA 1.000 kr.

Prenumerata oro paštu į JAV: 25 dol.

Prenumerata paprastu paštu į JAV: 20 dol.

Prenumerata oro paštu Europon: 30 dol.

Prenumerata oro paštu Pietų Amerikon: 17 dol.

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 18 dol.

Atskiro numerio GARBĖS LAIDA: 1.000 kr.

Atskiro numerio kaina: 5,00 kr.

Užnešautos, sveikinimai ir skelbimai (anūncijos), nuo 100 kr. skelbimų pagal
dydį ir dažnumą.

Cekius, pašto perlaidas ar administraciniai laiškuo rašyti "Šv. Juozapo Vyrų Brolija" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją Redakcija taisy bei tvarko savo nuostata. Ne-
panaudoti raštai gražinami tik autoriumi prašant. Pasaude pasirašyti straipsniai
nebūtina išreikšia Redakcijos ir leidėjų nuostata. Už skelbimų kaina ir tur-
ni Redakcija neatsako.

Laikraštis spausdinamas pirmadieni.

Vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiu Redakcijos biuroje nešamas
kaip iki sekmadienio vakaro.

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

Paruošė: Alf. D. Petraitis

Be baimės

Lipa Julytė laiptais aukštyn.
Rankose neša didelį dubenį.

— Atsargiai, Julyte, žiūrėk, ne-
nukrisk. — sako jai mama.

— Nebijok, mamyte, nenukri-
siu: aš laikausi už dubens...

Iš Sakalėlio



Atsakyti—responder

1. Julytė lipa aukštyn ar žemyn?
2. Kas lipa laiptais?
3. Ką Julytė neša?
4. Tas dubuo yra mažas ar didelis?
5. Ką sako mamytė?
6. Ar Julytė bijo nukristi?
7. Kodėl Julytė nebijo nukristi?
8. Ar tu bijai lipti laiptais?
9. Ar bijai nukristi?
10. Ar Julytė lipa atsargiai?

ŽODYNAS

be — sem
baimė — medo
lipti — subir
laiptai — escada
aukštyn — para cima
žemyn — para baixo
ranka — mão
nešti — levar, carregar
didelis — grande
dubuo — bacia
atsargiai — cuidado
žiūrėti — olhar
nukristi — cair
jai — para ela
bijoti — ter medo
laikyti — segurar
už — por, atrás de

Taisyklės taisyklės . . . regras .

Aš lipu laiptais aukštyn. (laiptai —
escada)

Aš važiuoju keliu žemyn. (kelias —
estrada)

Jonas važiuoja geležinkeliu. (va-
žiuoti — viajar, geležinkelis -trem)

Marytė išskrido lėktuvu į Europą.
išskristi - voar, lėktuvas - avião)

Jis bijo lėktuvu skristi. (bijoti —
ter medo)

Keltuvu užsikėlėm į penktą aukš-
tą. (keltuvas - elevador, kelti —
subir; penktas - quinto, aukštas
— andar)

Petras virve nusileido į šulinį. (vir-
vė - corda, nusileisti - descer,
šulinys - poço).

Pratimas - exercicio

Išversk tuos sakinius į vietos kalbą.

CURSO DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA

Informações:

Caixa Postal 4421
01000 SÃO PAULO, SP